

Mánudaginn 16. apríl 1917.

Nr. 21/1917.

Réttvísing

gegn

Jóni Magnússyni.

D ó m u r :

Með aukaréttardómi Strandasýslu, uppkveðnum 30. nóv. 1915, var ákærði Jón Magnússon bóndi í Litlu-Ávik í Árneshreppi í Strandasýslu dæmdur til að sæta 2 ára betrunarhússvinnu fyrir brot gegn 171. gr. hegningarlagna 25. júní 1869. Svo var ákærði og dæmdur til að greiða allan sakarkostnað og til að greiða Árneshreppi meðlag og útfararkostnað barnsins Guðmundar, að upphæð 246 kr. Dómi þessum hefir samkvæmt kröfu ákærða verið skotið til yfir-dómsins.

Við rannsókn málsins hefir ákærði kannast við það, að hann eitt sinn vorið 1907 hafi haft holdlegt samræði við fábjána þar á heimilinu, að nafni Guðrúnu Björnsdóttur. Hefir ákærði skýrt svo frá, að nefnt vor, í 10. eða 11. viku sumars, hafi hann rífið baðstofuna í Litlu-Ávik, og fólkið þá flutt sig út á dyraloft. Hafi hann þá einu sinni, er kona hans var í eldhúsi og annað fólk, að því er hann minnir, við ávinslu eða heyskap úti á túni, skroppið upp á dyraloftið, þar sem Guðrún var ein; hafi hann þá gengið að henni og sagst vilja hafa afskipti af henni og ýtt við henni um leið, hafi hún þá brosað og fleygt sér aftur á bak; hafi hann því næst haft samræði við hana. Ákærði hefir haldið því fast fram í öllum

prófunum, að hann hafi ekki nema í þetta eina skifti haft holdlegt samræði við nefndan fábjana.

Guðrún þessi er talin fædd 30. júní 1891, og hefir þannig verið 16 ára, er ákærði hafði samræði við hana. Hreppsnefndin í Árneshreppi hafði komið henni fyrir hjá ákærða, er hún var á 8. ári og upp frá því var hún stöðugt hjá honum þar til vorið 1914, er henni var komið fyrir á öðrum bæ. — Hinn 30. apríl 1908 ól Guðrún barn og hinn 8. maí 1914 ól hún barn í annað sinn, en engar upplýsingar hafa fengist um það, hver muni vera faðir að því barni.

Guðrún er, eftir því sem upplýst er í prófunum og sem styðst við álit hlutadeigandi læknis, með öllu fábjáni. — Fætur hennar eru snúnar um öklaliðinn; hefir hún því aldrei komist á fót, og báðir fætur hennar talsvert visnir, en að öðru leyti er hún líkamlega heilbrigð.

Brot hins ákærða, sem er 67 ára að aldri og hefir ekki áður sætt hegningu fyrir neitt afbrot, hefir héraðsdómarinn réttilega heimfært undir 171. gr. hegningarlaganna, og virðist mega ákveða hegningu ákærða betrunarhússvinnu í 8 mánuði. Svo ber ákærða að greiða allan kostnað sakarinnar bæði í héraði og fyrir yfirdómi, þar með talin málfutningslaun sækjanda og verjanda fyrir yfirdómi, 15 krónur til hvors þeirra.

Meðlag með barni Guðrúnar, Guðmundi, er fæddist 30. apríl 1908 og ákærði getur verið faðir að, til dánardags og útfararkostnaður þess, samtals 246 kr., er héraðsdómarinn hefir dæmt ákærða til að endurgreiða Árneshreppi, verður ekki tekið til greina í

máli þessu, enda sést það ekki af dómsgerðunum að hreppsnefndin hafi krafist þessarar greiðslu.

Um meðferð málsins í héraði athugast það, að rannsókn þess hefir farið fram fyrir aukarétti í staðinn fyrir lögreglurétti. — Málið hefir verið mjög lengi á leiðinni. Barnsfæðing Guðrúnar var tilkynt sýslumanni í júní 1914, en rannsókn var ekki hafin fyrir en 26. nóv. s. á. Rannsókn var þá lokið 5. des. 1914, og ekki tekin upp aftur fyrir en 26. sept. 1915. Málið var tekið undir dóm 29. sept. s. á. og dómur því næst uppkveðinn 30. nóv. s. á. Það kom síðan fyrir yfirdóm 25. sept. f. á. en sökum ýmsra galla á dómsgjörðunum og sökum þess að undirdómarinn hafði vanrækt að rita á dómsgjörðirnar yfirlýsingu sína um að hann léti sér nægja stefnu þá, er út hafði verið gefin í málinu, var því vísað frá yfirdómi með dómi réttarins uppkveðnum 23. okt. f. á. Kom það svo aftur fyrir yfirdóminn 26. febr. þ. á. — Fyrir framanumgetinn drátt á málinu og frágang á dómsgerðunum, er málið hið fyrra sinnið kom fyrir yfirréttinn, getur undirdómarinn ekki komist hjá, að sæta sekt til hlutaðeigandi fátækra sjóðs, og ákveðst hún 50 kr.

Það vottast að málsfærslan við yfirdóminn hefir verið lögmæt.

Því dæmist rétt vera:

Ákærði Jón Magnússon á að sæta betrunarhússvinnu í 8 mánuði. Ákærða ber að greiða

allan kostnað sakarinnar bæði í héraði og fyrir yfirdómi, þar með talin málfærslulaun til sækjanda og verjanda við yfirdóminn, yfirréttarmálaflutningsmannanna Odds Gislasonar og Eggerts Claessen, 15 krónur til hvors.

Undirdómarinn sýslumaður Halldór Kr. Júlíusson greiði í sekt til fátækra sjóðs Bæjarhrepps í Strandasýslu 50 kr. innan 8 vikna frá lögbirtingu dóms þessa og ber að öðru leyti að fullnægja honum með aðför að lögum.

Mánudaginn 23. apríl 1917.

Nr. 65/1916.

Ingibjörg Pálsdóttir

gegn

skiftaráðandanum í Reykjavík
f. h. dánarbús Steinunnar Thorarensen, Rannveigu Egilson o. fl.

D ó m u r :

Árið 1892 lézt uppgjafaprestur síra Stefán Thorarensen, og tók þá allann arf eftir hann ekkja hans Steinunn Thorarensen samkvæmt arfleiðsluskrá undirritaðri í viðurvist notarii í Reykjavík 19. jan. 1889. Í febrúar 1915 andaðist ekkjufrú Steinunn Thorarensen, og var bú hennar tekið til opinberra skifta af skiftaráðandanum í Reykjavík. Á skiftafundi í búinu 7. júlí 1916 hóf áfrýjandi þessa máls, Ingibjörg Pálsdóttir